

Kritik mot en tjänsteman inom hemtjänsten i Lindesbergs kommun för att hon i en djurskyddsanmälan till länsstyrelsen lämnade ut uppgifter rörande en person hon arbetade hos

Anmälan

AA framförde i en anmälan till JO klagomål mot en tjänsteman inom hemtjänsten (Vård och omsorg) i Lindesbergs kommun angående röjande av uppgifter till Länsstyrelsen i Örebro län i strid med gällande sekretessbestämmelser.

I anmälan anfördes bl.a. följande.

BB har insatser från hemtjänsten i Lindesbergs kommun. En anställd vid hemtjänsten, CC, har gjort en djurskyddsanmälan beträffande BB:s djur till länsstyrelsen. I anmälan till länsstyrelsen har CC tagit upp BB:s hemförhållanden och andra personliga uppgifter. Omständigheterna var inte sådana att CC hade rätt att lämna informationen till länsstyrelsen.

Utredning

Vissa handlingar inhämtades från länsstyrelsen, Åklagarmyndigheten samt Polismyndigheten i Örebro län. Vidare inhämtades muntliga upplysningar och vissa handlingar från Socialstyrelsen.

Socialnämnden anmodades att inkomma med utredning och yttrande över vad AA anfört i sin anmälan. I sitt remissvar anförde nämnden bl.a. följande.

Gällande rutiner

All personal som anställs, oavsett anställningsform, får information om gällande lagstiftning kring tystnadsplikt och sekretess.

Informationen ges även till praktikanter inom förvaltningen.

För att tydliggöra att information har getts finns den även med på anställningsavtal som undertecknas av både arbetstagare och arbetsgivare som en i-bokningsbar ruta – ”Den anställda har fått information om sekretess och tystnadsplikt”.

Diskussion angående tystnadsplikt och sekretess förs kontinuerligt i ledningsgrupp för Vård och Omsorg samt på arbetsplatsmöten med personal.

Det enskilda ärendet

I november 2010 kontaktades enhetschefen för hemtjänst av personal från en hemtjänstgrupp då det kommit till deras kännedom att någon av personalen hade gjort en anmälan mot en brukares djurhållning. Brukaren misstänkte att hela personalgruppen stod bakom denna anmälan. Straxt därefter kontaktades enhetschef av en anställd CC som berättade att det var hon som gjort anmälan och att denna skett på grund av att hon ansåg att djuren vanvårdades. CC ansåg att hon gjort anmälan som privatperson och att hon inte gjort detta när hon var i tjänst. När denna kontakt togs med enhetschefen hade anmälan om vanvård av djur redan skett och det fanns ingen möjlighet för enhetschefen att påverka denna. Vid samtalet informerades CC att hon själv fick stå för vad hon gjort och ta de konsekvenser som eventuellt kunde uppstå vilket CC var införstådd med avseende eventuellt brott mot tystnadsplikt/sekretess.

Under februari 2011 kontaktades enhetschefen av en person från Katthem i Örebro. Denne berättade att på grund av en tidigare anmälan som gjorts, angående dålig djurhållning och vanvård, att de besökt brukarens hem och omhändertagit tre kattungar.

Personen från Katthem i Örebro berättar vidare att CC i sin anmälan inte bara skrivit om vanvården av djuren utan även skrivit om hemsituation och brukaren i övrigt. På grund av detta ansåg personen att CC brustit i sekretessen och därför skulle denna göra en polisanmälan och även kontakta Socialstyrelsen.

Enhetschefen kontaktade CC den 14 februari 2011 för att informera CC om ovanstående anmälan till Socialstyrelsen angående brott mot tystnadsplikt/sekretess. CC refererar till samtalet med enhetschefen i november 2010 och berättar vidare att hon aldrig berättat för brukaren att det var hon som gjort anmälan.

Avdelningschefen för Vård och Omsorg har haft samtal med berörd enhetschef angående sekretesslagstiftningen. Det framkommer vid samtal att enhetschefen har mycket god kunskap i gällande lagstiftning och har adekvat utbildning för sitt uppdrag som enhetschef.

För att än tydligare framhäva sekretessen i samband med anställning samarbetade socialförvaltningen och personalavdelningen kring informationsdokumentet om tystnadsplikt och sekretess och vissa redaktionella justeringar gjordes.

Personalavdelningen reviderade även blanketten för anställningsavtal där man lade till den ibockningsbara rutan om att information om sekretess och tystnadsplikt har getts till anställd.

Den 9 september 2011 fick socialnämnden Socialstyrelsens beslut att ärendet avslutats.

Under augusti 2011 träffade avdelningschefen och enhetschefen CC och informerade vad som hänt i ärendet. CC har inte blivit kontaktad av någon i ärendet.

Den berörda brukaren har inte kontaktat socialförvaltningen i ärendet. Kontakten med socialförvaltningen, via enhetschefen, i februari 2011, har tagits av person från Katthem i Örebro. Socialförvaltningen har inte fått någon information om att personen från Katthem har fullmakt att företräda brukaren i detta ärende.

Socialförvaltningen har inte fått någon information om att polisanmälan gjorts i ärendet.

AA kommenterade nämndens remissvar.

Rättslig reglering m.m.

Enligt 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, gäller sekretess inom socialtjänsten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden,

om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Bundna av sekretessen enligt nämnda bestämmelse är, förutom den myndighet där uppgiften finns, personer som på grund av sin anställning eller uppdrag hos myndigheten, på grund av tjänsteplikt eller på annan liknande grund för det allmännas räkning deltar eller deltagit i myndighetens verksamhet och därvid fått kännedom om uppgiften (2 kap. 1 § OSL).

En uppgift för vilken sekretess gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen får enligt 8 kap. 1 § OSL inte röjas för enskild eller för andra myndigheter, om inte annat anges i offentlighets- och sekretesslagen eller i lag eller förordning som lagen hänvisar till.

I 10 kap. OSL finns sekretessbrytande bestämmelser och bestämmelser om undantag från sekretess. Bestämmelserna ger dock inte någon möjlighet att bryta socialtjänstsekretessen i 26 kap. 1 § OSL i syfte att få en tillsynsmyndighet att ingripa mot ett djurskyddsproblem.

Frågan om sekretessbrytande bestämmelser vid anmälning av djurskyddsproblem till kontrollmyndighet har behandlats av Djurskyddsutredningen i betänkandet Ny djurskyddslag, SOU 2011:75. I betänkandet har föreslagits bl.a. att en ny sekretessbrytande regel införs i 10 kap. OSL enligt vilken personal inom bl.a. socialtjänsten ska ha möjlighet att lämna uppgift till kontrollmyndigheten i tydliga fall av vanvård eller misshandel av djur samt i situationer där djur uppenbart visar sjukdomssymtom. Betänkandet remissbehandlas för närvarande.

Bedömning

Av utredningen framgår bl.a. följande. Länsstyrelsen i Örebro län mottog den 22 november 2010 en anonym anmälan som gällde förhållandena för BB:s djur. Anmälan innehöll också andra uppgifter, som rörde BB:s personliga förhållanden. Vid ett telefonsamtal den 25 november 2010 uppgav CC, som arbetade som hemtjänstassistent hos BB, för länsstyrelsen att det var hon som hade gjort anmälan. Länsstyrelsen, som tidigare hade granskat djurhållningen på BB:s gård vid två tillfällen, genomförde den 24 november 2010 en kontroll enligt djurskyddslagen (1988:534). BB förelades den 29 november 2010 att vidta åtgärder för att komma till rätta med vissa brister.

AA har polisanmält CC för bl.a. brott mot tystnadsplikt. Åklagare vid åklagarkammaren i Örebro, Åklagarmyndigheten, beslutade den 17 maj 2011 att inte inleda en förundersökning. Beslutet motiverades med att det anmälda förfarandet inte var brottsligt (Åklagarmyndighetens ärende AM-78867-11).

För egen del gör jag följande bedömning. De uppgifter som CC lämnade till länsstyrelsen avsåg i huvudsak förhållandena för BB:s djur och CC:s oro för deras välbefinnande. Till stor del rörde anmälan förhållanden som kunde iaktas av personer som passerade fastigheten. Vidare hade länsstyrelsen i tiden före CC:s

anmälan kontrollerat BB:s djurhållning vid två tillfällen och därvid funnit att brister förelåg. Mycket av det som togs upp i anmälan hade alltså tidigare kommit till länsstyrelsens kännedom. Jag har mot den bakgrunden inte funnit anledning att inleda en förundersökning beträffande brott mot tystnadsplikt. Min uppfattning är dock att vissa av uppgifterna i anmälan omfattades av sekretess. CC förtjänar kritik för att hon röjde uppgifter som hon fått ta del av i sin anställning inom hemtjänsten.

Jag har tagit del av Socialstyrelsens beslut den 9 september 2011 i ärende dnr 9.2-9377/2011. Socialstyrelsen har utifrån en anmälan avseende det aktuella uppgiftsutlämnandet granskat bl.a. socialnämndens rutiner för att fortlöpande kontrollera att personalen har nödvändig kompetens och kunskap. Socialstyrelsen fann i sitt beslut att nämnden hade vidtagit tillfredsställande åtgärder för att säkerställa att all personal med anställning vid myndigheten känner till tystnadsplikten enligt offentlighets- och sekretesslagen. Av nämndens remissvar till JO framgår att åtgärder vidtagits för att ytterligare förbättra myndighetens riktlinjer. Det framstår utifrån dessa uppgifter som om nämnden är väl medveten om gällande bestämmelser och att det vid nämnden finns goda rutiner för att informera anställda om dessa. Jag finner därför inte anledning att uppehålla mig ytterligare vid saken.

Med den kritik som uttalats ovan avslutas ärendet.